

[Valbak.]

tekst. Bemærkningernes eksemplificeringer bevæger sig noget mere forsigtigt omkring, synes jeg, ømtålelige og meget ubehagelige grundproblemer, som et udvalg, hvis det kommer i gang, med ubønhørlig konsekvens vil komme til at stå over for.

Forslagsstillerne har i bemærkningerne givet nogle antydninger af det, jeg her navnlig tænker på, hvis jeg da ellers forstår det, jeg kalder antydninger, ret. Man taler nemlig om rationel udnyttelse af samfundsinvesteringer, og man taler forsigtigt om prioritering.

Medicinaldirektøren, vor øverste embedslæge, har beskrevet netop disse problemer i en skelsættende tale sidste år ved Odense universitet. Direktøren udtalte ved den lejlighed, at svælget bliver større og større imellem, hvad den lægevidenskabelige udvikling teoretisk muliggør, og hvad der er praktisk gennemførligt med vore ressourcer af personale osv.

Må jeg til den udtalelse tilføje: vi har hidtil i den kurative del af vores sundhedspolitik vistnok administreret ud fra den stik modsatte teori, vel bl. a. med den følge, at der ikke er blevet så stort råderum for den forebyggende sundhedspolitik som ønskeligt, og jeg noterer her, at forslagsstillerne er opmærksom på spørgsmålet om det forebyggende arbejdes prioritering.

I sin Odensetale understregede medicinaldirektøren den problemstilling, som jeg for et øjeblik siden refererede, og som stiller os over for tunge etiske problemer. Direktøren omtalte de etiske problemer f. eks. i forbindelse med anvendelse af forsøgspersoner. Nogle forsøgsrækker forudsætter vel ifølge sagens natur, at der indgår patienter, i øvrigt uden at de ved, at de fungerer såvel i egenskab af forsøgspersoner som i egenskab af patienter.

I sin videre omtale af de etiske problemer, som den lægevidenskabelige udvikling rejser, opstillede direktøren også spørgsmålet om, hvor længe lægen skal fortsætte ud-sigtsløs behandling. Hvem skal tage den beslutning om at holde op, som fører til, at livsytringer endeligt standser? spurgte direktøren på baggrund af, at der i dag næsten ingen grænser er for, hvor længe man kan holde hjerte og lunger i funktion ad meka-

nisk vej, hvis man ellers kan sætte personale og andre ressourcer ind i det relativt ubegrænsede omfang, som skal til.

Disse medicinaldirektørens spørgsmål er også formuleret, om end med nogle andre ord, i den kulturpolitiske redegørelse, som kulturministeren afgav i 1969, betænkning nr. 517. Kulturministeren havde dengang hjælp fra videnskabelig sagskundskab til at formulere det etiske og samfundsmæssige problem således:

„Lægens muligheder for indgreb er blevet så omfattende, at han i sin livsbevarende gerning kan komme i konflikt med andre grundlæggende værdier, og det kan ikke være hans opgave alene at afgøre, hvorledes disse konflikter skal løses.“

På denne baggrund stilles i betænkningen nogle spørgsmål, der ligger fuldstændig på linje med de spørgsmål om behandling og ophør af behandling, som medicinaldirektøren opstillede i sin tale. Om spørgsmålene i kulturredegørelsen henviser jeg til redegørelsen side 252 og 253, afsnittet „Et længere liv“.

Med disse henvisninger har jeg gerne villet give et bidrag til at afdække dybderne i den efter min mening centrale del af beslutningsforslaget.

Så snart vi snakker samfundsmæssige investeringer og prioritering i forbindelse med lægevæsenet — og det gør forslagsstillerne — ja, så er det ikke længere alene et spørgsmål om økonomi, det er et spørgsmål om tilrettelæggelse, det er et spørgsmål om uddannelse, et spørgsmål om samarbejdsforhold, om forskning og om de rette lægemidler. Sagen har en dimension mere, en etisk dimension. Det er, hvad jeg har haft trang til at tilføre debatten ved denne lejlighed.

Hvordan tackler man så bedst en så stor opgave? Jeg vil ikke sige, at tilrettelæggelsen af arbejdet er lige så svær at finde ud af som opgaven selv, men det er svært nok at finde ud af et håndterligt kommissorium, af udvalgs sammensætningen, af, om opgaven måtte stykkes op osv., og her var jeg glad for ministerens indlæg. Det gav en række grunde for, at man ikke bør sluge en så stor mundfuld i ét og samme udvalg. Ministeren mener, at man får mest ud af det og hurtigst når et resultat ved at dele opga-